

Goethe- Museum

Anton-en-Katharina-Kippenberg Stichting

D-40211 Düsseldorf, Jacobistraße 2,

Telefoon + 49 211 89 9 62 62

Openingstijden: Dinsdag tot en met vrijdag 11-17 uur

Zaterdag 13-17 uur

Goethe, Portret door Franz Gerhard von Kügelgen. Olieverfschilderij (1810)

Anton Kippenberg, geboren in Bremen in 1874 en overleden in Luzern in 1950, kreeg wereldbekendheid als directeur en eigenaar van de uitgeverij Insel-Verlag in Leipzig. Als jonge boekhandelaar legde Anton Kippenberg reeds de basis voor wat zijn tweede levenswerk zou worden: de in een halve eeuw samengestelde Goethe collectie. Zijn dochters zouden deze in naam van hun ouders als autonome, rechtsgeldige stichting oprichten, met als zetel de stad Düsseldorf.

Geen enkel gebouw is zo geschikt voor het onderbrengen van de Anton-und-Katharina Kippenberg Stichting als het 'Schloß Jägerhof', gelegen aan de oostrand van de Hofgarten in het huidige centrum van Düsseldorf. De bouwplannen voor dit slot vonden plaats in 1748: opdracht van de vorst Carl Theodor zu Pfalz aan de uit Aken afkomstige bouwmeester Johann Josef Couven en naar waarschijnlijkheid verder uitgewerkt door de architect Nicolas de Pigage. Het gebouw werd een jaar voor Goethes geboorte ontworpen maar pas in 1772 gebouwd. Hoewel Goethe het slot niet noemt moet hij het wel in 1774 hebben gezien toen hij een bezoek bracht aan de familie Jacobi op hun landgoed Pempelfort, enkel door tuinen gescheiden van 'Schloß Jägerhof'. Als Goethe in november 1792 bij terugkeer van de eerste coalitie oorlog tegen het leger van de Franse Revolutie vier weken op Pempelfort verblijft, verwijst hij ook niet direct naar het Slot, al roemt hij wel de 'omgeving met diens uitgestrekte en goed onderhouden tuinen'. Vier jaar later, in 1796, werd Slot Jägerhof geplunderd door revolutionaire troepen, waarna het volledig onbewoonbaar was. Het was pas in 1811, ter aanleiding van het bezoek van Napoleon aan Düsseldorf, dat het slot weer gerestaureerd werd, naar ontwerp en onder toezicht van Adolf von Vagedes.

Naast Goethes relatie met de familie Jacobi zijn er talrijke artistieke- en geestelijke verwantschappen te noemen tussen Goethe en personen die

Goethe-Museum Düsseldorf, Anton-und-Katharina-Kippenberg Stichting. Slot Jägerhof.

in Düsseldorf en omgeving woonden of een een tijdlang in deze stad verbleven, waaronder Johann Jacob Heinse, Johann Peter Melchior, Johann Heinrich Lips, Friedrich Bury, Peter Cornelius, Heinrich Kolbe, Felix Mendelssohn Bartholdy, Ferdinand Hiller en Heinrich Heine.

Daarnaast heeft Düsseldorf nu een lokaal-historische betekenis, daar Düsseldorf, als zetel van de Anton-und-Katharina-Kippenberg Stichting, het Goethe-Museum, naast Frankfurt en Weimar als derde Duitse stad geldt die kennis over Goethe en zijn tijd bevordert.

Het principe, volgens welke Kippenberg zijn verzameling bijeenbracht en ook voor de Stichting centraal staat, sluit aan bij Goethes opvatting over de symboliek van het object: er worden enkel objecten in de verzameling opgenomen die, zoals Goethe beschrijft in een brief van 16 augustus 1797 aan Schiller, 'uitzonderlijke voorstellingen' zijn, die 'met een karakteristieke diversiteit symbool staan voor vele andere', oftewel die naast hun eigen intrinsieke waarde tegelijkertijd het wezen van Goethe en zijn tijd weergeven.

Alle objecten uit de verzameling hebben als doel de atmosfeer van Goethes tijd te schetsen. Een gevarieerd beeld wordt gecreëerd door de talrijke munten, medaillons en plaquettes van staatshoofden, geleerden en kunstenaars uit Goethes wereld, evenals door de glasverzameling afkomstig uit kuuroorden die Goethe bezocht, het porcelain met afbeeldingen van Weimar, de vele stads- en plattelandsafbeeldingen die ons een idee geven hoe plaatsen en bepaalde omgevingen er destijds uitzagen en hoe Goethe zich die persoonlijk voorstelde en door de talrijke portretten en bustes van tijdgenoten met wie Goethe gedachten en ideeën uitwisselde. De meest welsprekende getuigenissen van deze geesteswereld blijven natuurlijk de

Une tasse en porcelaine de la manufacture de Meissen avec: les portraits de Werther et Lotte.

vele brieven, werkmanuscripten, aantekeningen en boeken en deze vormen dan ook het meest kostbare bezit van het museum.

De meer dan 35.000 objecten die deze verzameling telt kunnen onmogelijk allemaal tegelijk worden tentoongesteld: daarvoor is er niet genoeg ruimte en de bezoeker zou ook niet in staat zijn een dergelijke hoeveelheid in zich op te nemen. Het grootste gedeelte van de verzameling is daarom opgeslagen in het magazijn van het museum en voor tentoonstellingen met een speciaal thema wordt een keuze gemaakt uit de bewaarde objecten. Daarnaast kunnen objecten in de studiezaal getoond worden aan diegenen die daarin geïnteresseerd zijn.

Het hoofdthema, Goethes leven en werk, kan de bezoeker van het museum ervaren door middel van rond 1000 voorwerpen die op chronologische wijze in 11 zalen worden getoond. De eerste uitgaven van werken van de dichter liggen in vitrines, met daarnaast handgeschreven aantekeningen en brieven die het ontstaan van deze werken tonen. Stadsgezichten en landschapsbeelden laten de plaatsen zien waar Goethes werken het eerste licht zagen. Portretten van de dichter en zijn vrienden completeren de chronologische presentatie van objecten.

Bij de ingang van de zaal waar Goethes kindertijd en jeugd wordt getoond, hangt een door de cartograaf Matthaeus Seutter ontworpen stadsplan in kleur van Frankfurt am Main uit 1749, het jaar waarin Goethe geboren werd. Deze afbeelding geeft precies weer hoe de door dik-

Friedrich Heinrich Jacobi,
Kopergravure naar
een tekening van
Frans Hemsterhuis
Düsseldorf, 2 maart 1788

ke muren omringde vrije rijksstad er uitzag toen Goethe op de wereld kwam. Dicht bij dit stadsplan ligt in een vitrine het krantenbericht van Goethes doopsel uit de 'Wochentlichen Franckfurter Frag- und Anzeigungs-Nachrichten' en waarin voor de eerste maal Goethes naam in het openbaar te lezen is. Het ouderpaar is te zien op een reliëfportret vervaardigd door Melchior, specialist op het gebied van porceleinen medaillons. Daaronder hangt een aquarel van Goethes statig ouderlijk huis 'am Gro en Hirschgraben', waar Goethe tot zijn vertrek naar Weimar zijn kamer had op de derde verdieping, onder de gevel van het huis. Daar begon hij al jong en op aanwijzing van zijn vader met oefeningen in het Latijn. In de vitrine ligt een blad waarop de jongen's vertaling van antieke fabels te lezen is. Goethe werd door zijn vader al op zijn zestiende naar de universiteit gestuurd, om Rechten te studeren. De vader hoopte dat Goethe later zou bereiken wat hemzelf niet gelukt was: het bekleden van een leidende rol in de Raad van Frankfurt. In die tijd bracht de stad Leipzig de beste juristen voort. Kaspar Goethe spaarde daarom de kosten niet en zond zijn zoon naar deze stad. Maar zoonlief hield zich daar liever bezig met theaterbezoeken, tekenen en het schrijven van gedichten. Als aandenken aan deze studentenjaren in Leipzig ligt de eerste druk van Goethes dichtbundel geschreven gedurende deze tijd: de Neue Lieder.

Op de titelpagina van deze bundel is enkel de naam van de componist en Goethes vriend Breitkopf te lezen. Wie de dichter is wordt niet genoemd. Maar in ons exemplaar draagt Goethe het boek met een handgeschreven tekst op aan zijn studiegenoot Langer, die ook wist van Goethes liefde voor Käthchen Schönkopf, de jonge vrouw op wie deze gedichten grotendeels betrekking hebben. Brieven aan zijn familie, het manuscript van de in Leipzig vervaardigde vertaling van scènes uit Corneilles Menteur, en etsen die Goethe onder leiding van zijn tekenleraar Oeser vervaardigde, laten zien dat de jonge man zich lang niet alleen met zijn studie bezighield. Goethe wilde vooral werken aan zijn algemene ontwikkeling: Gottsched en Gellert beïnvloedden hem daarom meer dan

Goethes handschrift. De slotversen van Faust II.

Chorus ^{*mystrum*} ~~*Locobian*~~

*Alles was jauchzend
 Ich und mein Glanzweib,
 Das Weib und meine Frau
 Ihre Arbeit zu fruchtig.
 Das Weib und meine Frau
 Ihre Arbeit zu fruchtig.
 Das Weib und meine Frau
 Ihre Arbeit zu fruchtig.*

zijn professoren. Omdat Goethe deze dichters zo nadrukkelijk in zijn autobiografie noemt, worden in deze zaal hun portretten getoond.

Toen Goethe in het voorjaar van 1770 zijn studie aan de Universiteit van Straatsburg voortzette, hadden Goethes kunstidealen inmiddels een andere wending genomen. Hoewel in de vitrine opgedragen aan Goethes Straatsburg periode een brief van Goethe uit februari 1770 ligt waarin te lezen is dat Goethe in die tijd het plan had om na het voltooien van zijn studie naar Parijs te gaan, heeft Goethe Parijs nooit bezocht.

De in Straatsburg opgedane ervaringen bleken sterker dan de bewondering voor Franse dichters en schrijvers. In Straatsburg onstond door de Münster (de kathedraal van Straatsburg), Herder en Shakespeare voor Goethe een intellectuele eenheid, die hem in een andere richting voerde. Naast deze vitrine hangt daarom een gravure van Straatsburg die de overweldigende grootte van de Münster laat zien. Herders buste staat dicht bij de vitrine en in de vitrine zelf ligt een exemplaar van Shakespeares Othello, welke Goethe aan zijn studievriend in Straatsburg Lersse schonk, 'ter eeuwig aandenken'. Maar ook aan Goethes liefde voor Friederike Brion, de domineesdochter, wordt herinnerd: in de volgende vitrine ligt een handgeschreven vertaling door Goethe van het Engelse Ossian, welke deel uitmaakte van Friederikes nalatenschap.

In deze zaal wordt ook aan Goethes andere relaties uit die tijd herinnerd: de 'Darmstädter Kreis' is vertegenwoordigd door een portret van Johann Heinrich Merck en door de, op aanvraag van gravin Caroline von Hessen-Darmstadt door Merck gepubliceerde, verzameling Oden und Elegien van Klopstock, waarvan er maar 34 kopieën bestaan. Een olieportret van Klopstock, diep vereerd door de schrijvers van de 'Emp-

Goethe. Portret vervaardigd door Heinrich Christoph Kolbe. Olieverfschilderij op hout (1826).

findsamkeit' stroming, hangt vlakbij. De laatste vitrine in deze zaal is wederom gewijd aan Goethes familie en aan zijn tijd in Frankfurt. Het bevat een portret van zijn zus Cornelia, die als getrouwde vrouw de achternaam Schlosser droeg, de trouwkaart van tante Susanna Katherina von Klettenberg, geadresseerd aan 'mijn dierbare Goethe en Schlosser vrienden', en tante Susannas piëtistische gebedenboek, welke herinnert aan de belangrijke rol die zij speelde in Goethes spirituele ontwikkeling gedurende de jaren die hij doorbracht in Leipzig en Straatsburg. Goethes professionele leven in Frankfurt wordt in deze vitrine getoond door middel van de brief van beroep die hij indiende als Rachel Wetzlar advocaat in de zaak Natan Wetzlar vs. Creditores, op 18 juli 1774. Goethes toneelstuk *Götz von Berlichingen*, waarmee hij voor de eerste maal zijn reputatie vestigde, werd in 1771 geschreven en, na aanzienlijke wijzigingen, gepubliceerd in 1773. Naast andere objecten die met *Götz von Berlichingen* te doen hebben, toont het museum een kopie van enkele door Goethe handgeschreven scènes.

Goethes jaren in Frankfurt werden voor de laatste maal onderbroken door de schrijver's verblijf in Wetzlar in 1772, waar hij werkte aan het Rijksgerechtshof. Aan dit verblijf hebben we de novelle *Die Leiden des jungen Werthers* te danken, welke in 1774 werd gepubliceerd. 'Werther' bracht Goethe grote faam, niet alleen in Duitsland maar in heel Europa. Aan deze novelle is daarom een gehele zaal gewijd, welke de eerste editie vertoont alsook de jubileum editie uit 1824, persoonlijk door Goethe aan Frau von Stein opgedragen. In deze zaal worden ook portretten getoond van en manuscripten geschreven door de historische figuren waarop de personages gebaseerd zijn. Brieven en pamfletten die de novelle ofwel prijzen ofwel veroordelen werpen een licht op de verhitte discussie die rondom dit boek onstond. Het manuscript van Lenz' verdediging van de novelle, getiteld *Über die Moralität der Leiden des jungen Werther* is van speciale betekenis in deze context. Hoezeer deze novelle de geesten van Goethes tijdgenoten bezighield tonen andere objecten in deze zaal: een kop met de afbeelding van Lotte en Werther, Werther portretten, welke een liefhebber door Meissen had laten vervaardigen, en vele illustraties van de novelle.

Terwijl de controverse rondom 'Werther' nog in volle gang was, werd Goethe door de jonge hertog Carl August, die zeer in de ban was van de novelle, uitgenodigd om naar Weimar te komen. Goethes vertrek naar de hoofdstad van Saxe-Weimar zou een nieuwe fase inluiden, zowel in het leven van Goethe zelf als in Duitsland's culturele geschiedenis. In het museum is een zaal gewijd aan de 11 bewogen jaren die Goethe in Weimar doorbracht, tot aan zijn reis naar Italië. Een gehele vitrine in deze zaal herinnert aan de hertogin Anna Amalia, haar 'Musenhof' en de culturele activiteiten die plaatsvonden op haar instigatie. Een groot portret van de hertogin, vervaardigd door Tischbein, siert de zaal. Tegenover het portret van Anna Amalia staat een buste van haar zoon Carl August van de hand van de hofbeeldhouwer Gottlieb Martin Klauer. Het toont een achttien-jarige Carl August, die gedurende dat levensjaar de troon zou bestijgen en de acht jaar oudere Goethe zou uitnodigen op zijn residentie in Thüringen, Weimar.

Portretten aan de muren van deze zaal geven een indruk van het Weimar van de achttiende eeuw. Het had destijds een populatie van 7000 inwoners. Nog geen jaar later na zijn aankomst zou Goethe hier al een bestuurlijke rol spelen. De eerste weken waren wel heftisch, zoals blijkt uit een van de eerste brieven die Goethe schreef vanuit Weimar. De bezoeker vindt deze brief en andere getuigenissen uit deze tijd, waaronder tekeningen van Goethes hand. Toch laat Goethe in deze brief al doorschemeren dat hij binnen niet al te lange tijd een belangrijke en zinnige rol zal vervullen in de wereld. Dit document laat een geestelijke ommekeer doorschemeren: Goethes besef van verantwoordelijkheid ten aanzien van de medemens. Hij ontwikkelt zich in de richting van het humanistisch ideaal van het Duits classicisme. Goethes hymne 'Edel sei der Mensch, hilfreich und gut....' werd het manifesto voor deze stroming. De eerste versie van dit gedicht, handgeschreven door Goethe, is het meest kostbare object in deze zaal. In overeenstemming met het zojuist geciteerde adagium, vervulde Goethe meerdere posten aan het hof. Een aantal documenten, sommige door Goethe zelf geschreven, getuigen van deze bestuurlijke activiteiten. Gedurende de eerste 10 jaren in Weimar, had Frau von Stein een belangrijke invloed op Goethes persoonlijke ontwikkeling. Een silhouet van haar, één van de briefjes die ze elkaar schreven waarin ze nieuwtjes en gedachtes uitwisselden en haar eigen kopie van de eerste versie van Goethes gedicht An den Mond, die zij met recht kon opvatten als aan haar opgedragen, worden getoond in de vitrine tegenover een buste van Goethe vervaardigd door Klauer, welke destijds van haar was.

Als gevolg van de grote diversiteit van zijn officiële verplichtingen begon Goethe met een intensieve studie van de natuurwetenschappen: plantkunde, osteologie, geologie, meteorologie en chromatiek. Als

Goethe. De kerk van Ehringsdorf. Potlood- en schrijfveertekening (rond 1778).

de bezoeker de 'Weimar' zaal verlaat, wordt hij daarom naar de 'wetenschapszaal' gevoerd, die in het teken staat van Goethes activiteiten op dit gebied: studie van de metamorfose van plant en dier, zijn ontdekking van het intermaxilliaire gewricht bij de mens en zijn studie van magnetisme, meteorologie en optiek. De in deze vitrine getoonde apparatuur getuigt van Goethes Kleurentheorie experimenten.

Gezien de vele taken die Goethe gedurende deze jaren op zich nam, dreigde zijn werk als dichter te worden ondergesneeuwd. Hertog Carl August verleende hem daarom verlof voor onbepaalde tijd en in september 1786 reisde Goethe naar Italië af. Goethe verlangde naar geestelijke rust. Een gevoel van herborenheid blijkt uit de eerste brief vanuit Rome die hij aan zijn moeder schreef: 'Ik voel me bijna een nieuw mens en mijn leven wordt van nu af aan veel gelukkiger, zowel voor mijzelf als voor mijn vrienden'. Deze brief bevindt zich in een van de eerste vitrines van de zaal opgedragen aan Goethes reis naar Italië, op de eerste verdieping van het museum. In een andere vitrine, geeft de eindversie van de vijfde Römischen Elegie, welke Goethe aan Fritz Jacobi schonk, ons een indruk van Goethes grote enthousiasme voor de Klassieke geschiedenis van dit land. Een levenslustig gezelschap Duitse kunstenaars met wie Goethe kennismaakte, bracht hem de geest en de kunstvormen van de Klassieke Oudheid werkelijk tot leven. Een potloodtekening van de schilder Friedrich Bury en andere werken van deze groep kunstenaars illustreren Goethes kennismaking met de Klassieke kunstregels. Drie zalen in het museum zijn volledig gewijd aan Goethes eerste en tweede reis naar Italië en aan zijn kortere tocht naar Sicilië.

'Voor de deur', Potlood- en inkttekening door Peter Cornelius. Illustratie voor Faust II uit 1811.

Een jaar na Goethes terugkeer uit Italië begonnen in 1789 de moeilijke jaren van de Franse Revolutie en de coalitie oorlogen tot aan de zege over Napoleon. Een hele zaal geeft deze gebeurtenissen en Goethes gedachten hierover weer. Het is ook gedurende deze periode dat de vriendschap en samenwerking tussen Goethe en Schiller ontstond. Een vitrine in deze zaal is met name aan Schillers optreden in Weimar gewijd.

Kort na de gevechten in Frankrijk gedurende de eerste dagen van november 1792, voer Goethe een tweede maal de Rijn af, van Koblenz naar Düsseldorf, en verbleef hij bij de Jacobi familie op Pempelfort. Goethe had behoefte afstand te nemen van de recente gebeurtenissen. De enorme nalatenschap van de familie Jacobi, familieportretten, brieven en souvenirs worden getoond in een zaal welke Goethes verblijf in Düsseldorf en zijn vriendschap met Fritz Jacobi weergeeft.

'Faust' zou Goethe zijn hele leven bezig houden. Een aparte zaal toont de ontwikkeling van het Faust thema: van folkloristische boeken tot toneelstukken van Marlowe, van het poppenspel tot thematische bewerkingen die sinds het werk van Goethe zijn verschenen. De Faust collectie van het Goethe-Museum is een indrukwekkende verzameling van het Faust thema in literatuur, beeldhouwkunst en muziek. In de zaal gewijd aan dit thema bevinden zich illustraties van de eerste 'pacten met de duivel', tekeningen en gravures vervaardigd door Peter Cornelius voor Goethes Faust, miniatuur aquarellen van Ramberg, lithografieën door Delacroix. Modernere interpretaties van het Faust thema ziet de bezoeker in de vorm van gravures in kleur door Salva-

Goethe omringd door zijn vrienden in Rome. schrijfeertekening door Friedrich Bury uit 1786.

dor Dali en schilderijen van de hand van Struck voor Faust II. Gounod en Hugo Wolf representeren het Faust thema in muziek.

In een vitrine liggen Goethes manuscripten van scènes voor Faust II en versregels voor de Helena akte, geschreven door Goethes assistent Riemer. Een andere vitrine toont in chronologische volgorde de eerste edities van Goethes verschillende Faust versies.

In andere vitrines in deze zaal liggen de toneelbewerking door Eckermann en vertalingen en essays geschreven door tijdgenoten.

Goethe. Manuscript van het gedicht Ginkgo biloba met twee gedroogde ginkgo blaadjes. 15 september 1815.

Met Faust komen we aan bij Goethes latere werk en Goethes laatste jaren. Een olieportret vervaardigd door Franz Gerhard von Kügelgen toont ons het wilskrachtige gezicht van een 61-jarige Goethe. De bustes door Christian Friedrich Tieck en Christian Daniel Rauch tonen hem op 71-jarige leeftijd. Het portret vervaardigd door Heinrich Kolbe laat een zorgelijke 77-jaar oude Goethe zien. Twee vitrines, welke herinneringen bevatten aan korte reizen naar Frankfurt in 1814 en 1815, bevatten het meest waardevolle resultaat van deze tochtjes naar de oever van de Rijn en de Main: gedichten door Goethe geschreven voor Buch Suleika, onderdeel van de West-östlicher Divan, waaronder het definitieve manuscript van de gedichten Vollmacht en Ginkgo biloba. De gedichten die zijn opgedragen aan Suleika hebben betrekking op Marianne von Willemer uit Frankfurt. Goethe zal haar voor de laatste maal ontmoeten in september 1815 op het kasteel van Heidelberg. Goethe vereeuwigde deze, voor hem, weemoedige plek, met een aquarel dat naast de gedichten aan Suleika hangt. Goethe ontmoette Zelter tijdens zijn eerste reis over de Rijn en Main. Na een pijnlijk afscheid in Marienbad, verliet Goethe Ulrike von Levetzow, van wie een reliëfportret te zien is, naast Goethes Elegie von Marienbad. Goethe liet dit gedicht als eerste aan Zelter lezen. Een gehele vitrine is gewijd aan de goede vriend van de ouderwordende Goethe. Hierin liggen onder andere kopieën die Zelter van Goethes gedichten maakte. In deze zaal bevindt zich ook een schilderij van Zelter, vervaardigd door Johann Eduard Wolf. Goethe publiceerde zijn uitgebreide correspondentie met zijn goede vriend voornamelijk om zijn familie, die we hier zien geportretteerd door Joseph Friedrich Raabe en Louise Seidler, na zijn dood een inkomen te verschaffen. Het is ook om die reden dat Goethe in 1828 besloot tot de herdruk van zijn volledige oeuvre. Dit werk, volbracht door trouwe assistenten, is te zien in de een na laatste vitrine. De laatste vitrine brengt ons bij de sterfkamer van Goethe, waarvan een kleine lithografie in kleur te zien is. De tekening van de overledene door Preller toont ons het aangrijpende beeld van de opgebaarde Goethe, een laurierkrans om zijn hoofd. Evenzo ontroerend is een werkplan, gedateerd januari 1832. Het was Goethe niet gegeven om de plannen uit te werken die hij deels zelf genoteerd had in dit document. In dezelfde vitrine ligt een, door Goethe handgeschreven contract, dat met Eckermann was afgesloten, en welke betrekking had op de publicatie van zijn postuum werk, met name Faust II. Deze werd in 1832 gepubliceerd, het jaar Goethe overleed.

Doorlopende expositie 'Goethe en zijn tijd' (10 expositiezalens, studio gewijd aan Goethes Kleurentheorie)

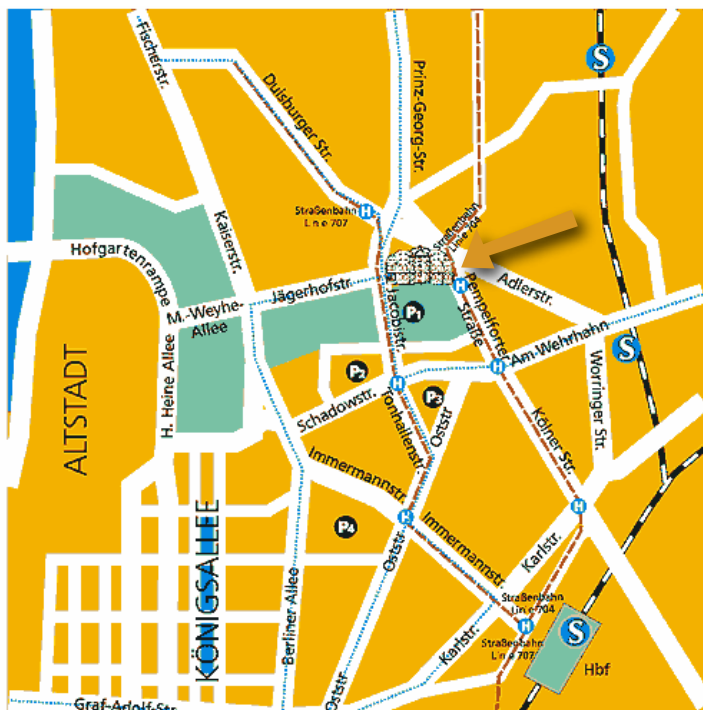
Bibliotheek:

17000 boeken en 3000 partituren uit Goethes tijd.

Collectie:

Meer dan 50.000 manuscripten, schilderijen, grafische werken, bustes, medaillons en munten.

Tijdelijke exposities. Lezingen. Museum pedagogiek. Loket voor informatie en ticket verkoop.

Goethe-Museum

Anton-en-Katharina-Kippenberg Stichting

D-40211 Düsseldorf, Jacobstraße 2,

Telefoon +49 211 89 9 62 62

Fax +49 211 89 29 144

e-mail: gothemuseum@duesseldorf.de

www.goethe-museum.com

Openingstijden:

Museum:

Dinsdag tot en met vrijdag 11-17 uur

Zaterdag 13-17 uur

Bibliotheek en Studiezaal:

Dinsdag tot en met vrijdag 10-12 uur en 14 tot 16 uur,

ook op verzoek